

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 21.4.2009
COM(2009) 175 окончателен

ЗЕЛЕНА КНИГА

**ЗА ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 44/2001 НА СЪВЕТА ОТНОСНО
КОМПЕТЕНТНОСТТА, ПРИЗНАВАНЕТО И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СЪДЕБНИ
РЕШЕНИЯ ПО ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ ДЕЛА**

ЗЕЛЕНА КНИГА

ЗА ПРЕРАЗГЛЕЖДАНЕ РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 44/2001 НА СЪВЕТА ОТНОСНО КОМПЕТЕНТНОСТТА, ПРИЗНАВАНЕТО И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СЪДЕБНИ РЕШЕНИЯ ПО ГРАЖДАНСКИ И ТЪРГОВСКИ ДЕЛА

Настоящата зелена книга придружава доклада на Комисията относно прилагането на Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела („Регламентът“)¹. Целта ѝ е да предизвика широка дискусия между заинтересуваните страни относно възможните начини да бъде подобро действието на Регламента по отношение на въпросите, повдигнати в доклада.

Комисията призовава всички заинтересувани лица да изпратят своите мнения и всякаква друга полезна информация по обсъжданите по-долу въпроси не по-късно от 30 юни 2009 г. на следния адрес:

European Commission
Directorate-General Justice, Freedom and Security
Unit E2 – Civil Justice
B – 1049 Brussels Факс: + 32 (0) 2 299 64 57
Ел. поща: jls-coop-jud-civil@ec.europa.eu

Получените коментари и предложения ще се публикуват в интернет. Моля, прочетете специалната декларация за защита на личните данни, приложена към това допитване, която съдържа информация за това как се обработват вашите лични данни и коментари. Професионалните организации се приканват да се запишат в създадения от Комисията регистър на представителите на интереси².

1. Премахване на всички междинни мерки за признаване и изпълнение на чуждестранни съдебни решения („екзекватура“)

Съществуващата в Регламента процедура по *екзекватура* опрости процедурата по признаването и изпълнението на съдебни решения в сравнение с предишната система съгласно Брюкселската конвенция от 1968 г. Въпреки това е трудно да се обоснове, че във вътрешен пазар без граници гражданите и предприятията трябва да изразходват средства и време, за да защитават правата си в чужбина. Ако молбите за декларации за изпълняемост почти винаги стигат до успешен край, а признаването и изпълнението на чуждестранни съдебни решения много рядко получават отказ, премахването на процедурата по *екзекватура* във всички граждански и търговски дела следва да бъде набелязано като реалистична цел. На практика то би се прилагало основно към оспорваните иски. Премахването на *екзекватурата* обаче следва да бъде съпътствано от необходимите предпазни мерки.

¹ ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1.

² (<http://ec.europa.eu/transparency/regrin>). Регистърът бе създаден в рамките на Европейската инициатива за прозрачност с цел да предостави на Комисията и широката общественост информация за целите, финансирането и структурите на представителите на интереси.

В областта на неоспорваните искиове бяха премахнати междинните мерки в резултат на осъществения в държавата-членка по произход контрол върху минималните стандарти за връчването на документа за откриване на съдебно производство и за предоставянето на информация на ответника относно иска и процедурата. Освен това с едно преразглеждане по изключение следва да се намери решение на положения, в които на ответника не е връчван лично документът по начин, който да му позволи да организира защитата си, или той не е бил в състояние да оспори иска поради формални или изключителни обстоятелства („специално преразглеждане“). По тази система ищецът винаги трябва да премине през процедура на сертифициране, дори и ако тя трябва да бъде проведена в държавата-членка по произход, а не в държавата-членка на изпълнението.

От друга страна по отношение на оспорваните и на неоспорваните искиове Регламент (ЕО) № 4/2009 на Съвета относно задълженията за издръжка³ премахва *екзекватурата* въз основа на хармонизирани правила относно приложимото право, а спазването на правата на защитата е гарантирано чрез специална процедура за преразглеждане, която се прилага, след като съдебното решение е постановено. С Регламент № 4/2009 се защитава гледната точка, че с оглед на малкия брой на „проблемни“ съдебни решения, представени за признаване и изпълнение, свободното движение е възможно, докато ответникът разполага с ефективна възможност за обжалване *a posteriori* (специално преразглеждане). Ако подобен подход се приложи по принцип към граждански и търговски дела, липсата на хармонизация в процедурата за специално преразглеждане може да породви известна степен на несигурност в редките случаи, когато ответникът не е бил в състояние да се защити пред чуждестранния съд. Поради това следва да се помисли дали не е желателно процедурата за преразглеждане да се хармонизира в по-голяма степен.

Въпрос 1:

Смятате ли, че във вътрешния пазар всички съдебни решения по граждански и търговски дела следва да се разпространяват свободно, без междинни процедури (премахване на екзекватурата)?

Ако това е така, смятате ли, че някои предпазни мерки следва да бъдат запазени с цел премахване на екзекватурата? Ако отговорът е положителен, кои по-точно?

2. Действието на Регламента в международния правен ред

За доброто функциониране на вътрешния пазар и търговската политика на Общността, както на вътрешно, така и на международно равнище, е необходима равнопоставеност при достъпа до правосъдие въз основа на ясни и точни правила относно международната компетентност не само за ответниците, но и за ищите с местоживеене в Общността. За определяне на компетентността нуждите на гражданите от Общността в техните отношения с граждани на трети държави са сходни. Посрещането на тези нужди не следва да се различава в отделните държави-членки особено като се има предвид, че не във всички държави-членки съществуват правила за субсидиарна компетентност. Един общ подход би засилил правната защита на гражданите и предприятията от Общността и ще гарантира прилагането на задължителното законодателство на Общността.

³ ОВ L 7, 10.1.2009 г., стр. 1.

С цел ответниците с местожителство в трети държави да попаднат в индивидуалното приложно поле на правилата за компетентност следва да се разгледа в каква степен специалните правила за компетентност в Регламента заедно с настоящите свързващи фактори биха могли да се приложат за ответници от трети държави.

Освен това следва да се помисли в каква степен е необходимо и уместно да се създават допълнителни области на компетентност за спорове с ответници от трети държави („субсидиарна компетентност“). Съществуващите на национално ниво правила преследват важната цел да се осигури достъп до правосъдието; следва да се помисли за уеднаквени подходящи правила. В това отношение следва да се намери баланс между, осигуряването на достъп до правораздаване от една страна, а от друга страна, международната учтивост. В това отношение могат да се разгледат три сфери на компетентност: компетентност, основана на извършването на дейности, ако спорът е свързан с въпросните дейности; местоположението на активи, ако искът е свързан с въпросните активи; и *forum necessitatis*, с който да е възможно да се открие производство, ако няма друг достъп до правораздаване⁴.

Освен това, ако се приемат уеднаквени правила срещу ответници от трети държави, ще се увеличи рискът от паралелни производства пред съдилищата на държавите-членки и на трети държави. Следователно трябва да се помисли в кои случаи да се осигури достъп до съдилищата на държавите-членки независимо от текущите производства пред чужди съдилища и в кои случаи и при какви условия може да се окаже уместно съдилищата да се сомообявят за некомпетентни в полза на съдилищата на трети държави. Например това може да е така, когато страните са се споразумели да изберат съдилищата на трети държави, когато иначе спорът попада в изключителната компетентност на съдилищата на трети държави, или когато вече са открити паралелни производства в трета държава⁵.

На последно място трябва да се помисли в каква степен разширяването на обхвата на правилата за компетентност следва да бъде съпътствано от общи правила относно последиците от съдебните решения на трети държави. Хармонизирането на последиците от съдебните решения на трети държави ще засили правната сигурност особено за ответниците от Общността, които са страни по производства пред съдилищата на трети страни. Общ режим на признаване и изпълнение на съдебни решения на трети държави ще им позволи да предвидят при какви обстоятелства съдебно решение на трета страна би могло да бъде изпълнено в държава-членка на Общността, особено когато съдебното решение е в нарушение на задължителното законодателство на Общността или когато законодателство на Общността дава изключителна компетентност на съдилищата на държавите-членки⁶.

⁴ Вж. правилото за *forum necessitatis* в член 7 от Регламент (ЕО) № 4/2009. С правилото за *forum necessitatis* се гарантира, че когато нито един съд на държава-членка не е компетентен съгласно Регламента, съдилищата на държавите-членки могат в изключителни случаи да се произнесат по спора, ако не може в рамките на разумното да се образува или води производство или е невъзможно да се проведе такова в трета държава, с която спорът има тясна връзка.

⁵ По тези въпроси може да се направи справка в изследването на субсидиарната компетентност, посочено в доклада, както и в разработките на Европейската група за международно частно право (ЕГЧМП) и в частност на нейното заседание, проведено в Берген през септември 2008 г. (вж. http://www.gedip-egpil.eu/gedip_documents.html).

⁶ Тези опасения бяха изразени например в контекста на колективните обезщетения на потребителите, чрез които дружествата на Общността стават страна по колективни иски в трети държави (например САЩ).

Въпрос 2:

Мислите ли, че специалните правила за компетентност, предвидени в Регламента, биха могли да се прилагат за ответници от трети държави. Кои допълнителни области на компетентност срещу такива ответници мислите, че са необходими?

По какъв начин регламентът следва да вземе предвид изключителната компетентност на съдилищата на трети страни и откритите пред тях производства?

При какви условия решенията на съдилищата на трети страни следва да бъдат признати и прилагани в Общността, особено в ситуации, които засягат задължителното право на Общността или в които съдилищата на държавите-членки разполагат с изключителна компетентност?

3. Избор на съд

На споразуменията между страните относно компетентността следва да се даде най-пълно действие най-вече поради тяхната практическо значение за международната търговия. Следователно трябва да се разгледа в каква степен и по какъв начин в Регламента действието на такива споразумения да бъде засилено, особено в случаите на паралелни производства.

Едно от решенията би било избраният в изключително споразумение за избор съд да бъде освободен от задължението да спре производството съгласно правилото *lis pendens*⁷. Недостатъкът на това решение е, че в паралелни производства могат да бъдат постановени противоречащи си едно на друго съдебни решения.

Доколкото се засягат изключителните споразумения за избор на съд, обръщането на правилото за приоритетите може да представлява друго решение. При този вариант определеният в споразумението съд има предимство да определи своята компетентност, а всеки друг сезиран съд отлага производството, докато се установи компетентността на избрания съд. Това решение вече се прилага в контекста на Регламента, когато нито една от страните по делото не е с местожителство в държава-членка. Такова решение до голяма степен би уеднаквило вътрешните правила на Общността с международните. Недостатъкът на това решение е, че ако споразумението е невалидно, страна по делото трябва първо да поиска установяването на невалидността пред определения в споразумението съд, преди да може да сезира другите компетентни съдилища.

Като алтернатива съществуващото правило *lis pendens* може да бъде запазено, но може да се предвиди пряка връзка и сътрудничество между двете съдилища, съчетано например с краен срок, в който сезираният най-напред съд да се произнесе относно компетентността, както и със задължение редовно да докладва на втория сезиран съд относно хода на производството. При този вариант следва да се гарантира, че ищецът не губи своята легитимност по причини извън неговия контрол.

⁷

Според правилото *lis pendens*, когато искове с един и същи предмет и между едни и същи страни са заведени в съдилища на различни държави-членки, съдът, сезиран след първия сезиран съд, по собствена преценка спира производството до установяване на компетентността на първия сезиран съд.

Ефикасността на споразуменията за компетентност може да бъде засилена чрез предоставянето на обезщетения за нарушаването на такива споразумения в резултат на просрочване или прилагането на клаузи за неизпълнение на задължение в договорите за отпускане на заеми.

Друго решение би било да се изключи прилагането на правилото *lis pendens*, от една страна, за паралелни производства по същество, а от друга страна за производства по (отхвърлен) установителен иск или поне да се гарантира прекъсване на срока на давност по отношение на иска по същество, в случай че установителният иск бъде отхвърлен.

На последно място несигурността около валидността на споразуменията може да бъде премахната, например като се предвиди стандартна клауза за избор на съд, която същевременно да ускори вземането на решение от страна на съдилищата относно тяхната компетентност⁸. Този вариант може да бъде съчетан с някое от предложението по-горе решения: приемането на паралелни производства или обръщането на правилото за предимство могат да бъдат ограничени до положения, в които споразуменията за избор на съд включват предвидения в Регламента модел.

Въпрос 3:

Кои от предложените по-горе решения или кои други решения смятате за най-подходящи с цел да се подобри ефективността на споразуменията за избор на съд в Общността?

4. Индустириална собственост

Възможността за ефективно спазване или оспорване на правата за индустриална собственост в Общността е от основно значение за правилното функциониране на вътрешния пазар. Вещното право за интелектуална собственост отдавна е до голяма степен част от *достиганията на правото на ЕС*⁹. Целта на Директива 2004/48/ЕО относно упражняването на права върху интелектуалната собственост¹⁰ е да сближи някои процедурни въпроси, свързани с спазването на правата за интелектуална собственост. С цел да премахне липсата на правна сигурност и големите разходи, причинени от дублирането на производства пред националните съдилища, Комисията предложи да се създаде интегрирана юрисдикционна система чрез въвеждането на единна европейска система за решаване на патентни спорове, която да има правото да постановява решения за валидността и нарушаването на европейските и бъдещите общностни патенти за цялата територия на вътрешния пазар¹¹. Освен това на 20 март 2009 г. Комисията прие препоръка към Съвета относно указанията за водене на преговори с цел сключване на международни споразумения между Общността, нейните

⁸ По отношение на действителността на споразуменията понякога се предлага да се приеме хармонизирано правило за конфликти, което може да е подходящо решение за гарантиране на единното прилагане на разпоредбите на Регламента. Следва да се отбележи, че приложимото право към споразумения за избор на съд не влиза в обхвата на Регламент (ЕО) № 593/2008 относно приложимото право към договорни задължения (Рим I).

⁹ Правата за интелектуална собственост обхващат също авторското право, което не се разглежда в настоящата зелена книга. Тъй като авторското право не подлежи на регистрация, то не е включено в правилата за изключителна компетентност на Регламента.

¹⁰ Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно упражняването на права върху интелектуалната собственост, (ОВ L 157, 30.4.2004 г., стр. 45).

¹¹ COM(2007) 165.

държави-членки и други държави, които са страни по Европейската патентна конвенция¹². В очакване на създаването на единната система за решаване на патентни спорове някои недостатъци на сегашната система могат да бъдат отбелязани и отстранени в контекста на Регламент (ЕО) № 44/2001.

По отношение на координацията на паралелните производства за нарушение може да бъде предвидено задълбочаване на комуникацията и взаимодействието между сезираните съдилища и/или да се изключи прилагането на това правило в случай на (отхвърлен) установителен иск (вж. точка 3 по-горе).

По отношение на координацията на производствата за нарушаване и обявяване на недействителност в общото проучване бяха предложени няколко решения за противодействие на „торпиращите“ практики. Повече информация относно тези решения се съдържа в проучването. Създаването на единната система за решаване на патентни спорове обаче може да реши проблемите, като в такъв случай няма да е необходимо да се изменя Регламентът.

Ако бъде преценено, че е уместно да се предвиди обединяване на производствата срещу няколко нарушители на европейски патент, когато те принадлежат към група от предприятия, които действат съгласувано, решението би било да се установи специално правило, което позволява производствата за нарушаване на някои права за индустриална собственост да бъдат открити пред съдилищата на държавата-членка, в която се намира постоянното седалище на ответника, който координира дейностите или който има най-тесна връзка с нарушението. Както отбеляза Съдът на Европейските Общности, богатата фактическа основа на подобно правило може да се окаже негов недостатък, тъй като тя може да доведе до нарастване на броя на възможните критерии за компетентност, с което се подрива предвидимостта на правилата, предвидени за нейното определяне в Регламента, и принципа на правна сигурност. Освен това подобно правило може да доведе до подбиране на „най-благоклонния“ съд (т.н. forum shopping). Като алтернатива може да се предвиди преформулиране на правилото за множественост на ответниците с цел да се засили ролята на съдилищата на държавата-членка, в която е постоянното местожителство на ответника с главна отговорност.

¹²

SEC(2009) 330.

Въпрос 4:

В контекста на Регламент № 44/2001 кои са най-важните недостатъци на сегашната система за патентни спорове, които трябва да бъдат отстранени, и кои от горепосочените решения считате за подходящи с цел по-доброто спазване на правата за индустриална собственост както от гледна точка на техните собственици, така и от позицията на ициите, които ги оспорват, в контекста на Регламента?

5. Висящи дела (Lis pendens) и взаимозависимост на исковете

По отношение на общото действие на правилото *lis pendens* следва да се проучи дали настоящите проблеми не могат да бъдат решени чрез засилване на обмена на информация и взаимодействието между сезираните съдилища и/или чрез неприлагането на това правило в случай на (отхвърлен) установителен иск (вж. точка 3 по-горе).

Що се отнася до правилото за взаимозависимост на исковете, следва да се проучи в каква степен е уместно да бъдат обединени исковете, подадени от и/или срещу няколко страни по делата въз основа на уеднаквени правила. Рискът от отрицателни спорове за компетентност може да бъде избегнат с механизъм за обмен на информация и сътрудничество между съответните съдилища и с налагането на задължение за съда, който се е отказал от компетентност да поднови гледането на делото, в случай че сезираният най-напред съд на свой ред се откаже от компетентност. В член 30, параграф 2 следва да се уточни, че службата, която първа е получила документите, е отговорна за тяхното връчване. Освен това с оглед на важността на датата и часа на получаване отговорните за връчването служби, или според случая, съдилищата следва да отбележат кога точно получават документите за връчване или кога точно са подаден документът за откриване на производство.

Възможно е също да се предвиди ограничено разширяване на правилото, посочено в член 6, параграф 1, с което се позволява обединяване на производствата, ако съдът е компетентен за определен кворум ответници.

Въпрос 5:

По какъв начин може да бъде подобрена координацията на паралелните производства (lis pendens) пред съдилищата на различни държави-членки.

Мислите ли, че на общностно равнище трябва да се предвиди обединяване на производствата, те от и/или срещу няколко страни по делата въз основа на уеднаквени правила?

6. Временни мерки

В доклада се описват няколко трудности по отношение на те на временните мерки.

По отношение на *мерките ex parte*¹³ може да е уместно да се уточни, че такива мерки могат да бъдат признати и приложени въз основа на Регламента, ако по-късно ответникът има възможност да оспори мярката, особено с оглед на член 9, параграф 4 от Директива 2004/48/ЕО.

Освен това към разпределението на компетентност за временни мерки, постановени от съд, който не е компетентен да се произнесе по същество, може да се подходи по различен от досегашния начин съгласно съществуващата практика на Съда на Европейските общности. В частност, ако държава-членка, чиито съдилища са компетентни да се произнасят по същество, отмени, измени или адаптира временна мярка, приета от съдилищата на държава-членка, които са компетентни по силата на член 31, изискването за „наличие на действителна връзка“ би могло да отпадне. Ролята на съда, сезиран с тази молба, ще се състои в оказване на съдействие по производства по установителен иск чрез „предоставяне на възможности за обжалване“, особено когато не е осигурена ефективна защита във всички държави-членки, без да се засяга компетентността на съда, който е компетентен да се произнася по същество. Когато такова съдействие вече не е необходимо, съдът, който е компетентен да се произнася по същество, може да отмени мярката на чуждестранния съд. И тук обмяната на информация между съответните съдилища може да е от полза. Това ще позволи на молителите да потърсят ефикасна временна защита, когато такава съществува в Европа.

По отношение на гаранцията, която се изисква за възстановяване на междинно плащане, желателно е да се уточни, че въпросната гаранция не е непременно банкова или не се състои непременно от условно плащане. Като алтернатива може да се приеме, че за тази трудност ще се намери адекватно решение с бъдещата съдебна практика.

На последно място, ако се отмени *екзекватурата*, член 47 от Регламента следва да бъде адаптиран. В това отношение член 18 от Регламент (ЕО) № 4/2009 може да послужи за пример.

Въпрос 6:

Мислите ли, че свободното движение на временни мерки може да бъде подобро по начините, представени в доклада и настоящата зелена книга? Смятате ли, че има други възможности за подобряване на това движение?

7. Взаимодействие между Регламента и арбитража

Арбитражът е от огромно значение за международната търговия. На споразуменията за арбитраж следва да се даде възможно най-пълно действие, а признаването и изпълнението на арбитражни решения следва да се насърчава. По принцип се приема, че Нюйоркската конвенция от 1958 г. действа задоволително и се цени от практикуващите юристи. Следователно е уместно действието на конвенцията да остане непроменено или поне да послужи за отправна точка за предприемане на по-нататъшни действия. Това обаче не трябва да попречи с Регламента да бъдат решени някои конкретни въпроси, свързани с арбитража, не само с цел неговото регулиране, но най-вече за да се гарантира безпроблемното движение на съдебните решения в Европа и предотвратяването на паралелни производства.

¹³ В контекста на временните мерки *мерките ex parte* представляват временни постановления, издадени от съда по искане на една от страните без изслушване на другата страна.

В частност (частичното) изваждане на арбитража от обхвата на Регламента може да подобри неговото взаимодействие със съдебните производства. В резултата на изваждането съдебните производства в подкрепа на арбитража могат да влязат в обхвата на Регламента. Установяването на специално правило за разпределяне на компетентността в такива производства ще укрепи правната сигурност. Бе предложено например да се даде изключителна компетентност за такива производства на съдилищата на държавата-членка, която ще бъде място на арбитража, ако страните евентуално се споразумеят за това¹⁴.

По същия начин премахването на арбитражното изключение може да гарантира всички разпоредби на Регламента относно компетентността се прилагат при постановяването на временни мерки в подкрепа на арбитража (не само член 31). Постановените от съдилищата временните мерки са важни, за да се гарантира ефективността на арбитража особено до съставянето на арбитражния съд.

Освен това премахването на изключението може да позволи признаването на съдебните решения относно валидността на арбитражните споразумения и да уточни признаването и изпълнението на съдебните решения, които включват арбитражните. С него ще е възможно също да се гарантира признаването на съдебно решение, с което се отменя арбитражно¹⁵. Така може да се избегне започването на паралелни производства между обикновени и арбитражни съдилища, ако споразумението е обявено за недействително в една държава-членка, а за действително в друга.

В по-общ план ще може да се въпросът за координирането на производствата за действителност на арбитражните споразумения пред обикновените и арбитражните съдилища. Например може да се даде предимство на съдилищата на държавата-членка, в която се провежда арбитражът, да се произнесат относно наличието, действителността и обхвата на споразумението за арбитраж. Това може да се съчетае със засилено сътрудничество между сезираните съдилища, включително и определянето на краен срок, в който страните да оспорват действителността на споразумението. Прилагането на уеднаквени правила за конфликти, свързани с действителността на споразумението за арбитраж, може да намали риска споразумението да бъде признато за действително в една държава-членка и за недействително в друга. На общностно ниво това може да повиши ефективността на арбитражните споразумения в сравнение с член II, параграф 3 от Нюйоркската конвенция.

Освен това, що се отнася до признаването и изпълнението, арбитражните решения, които са изпълними по силата на Нюйоркската конвенция, ще могат да се позовават на правилото, което позволява да бъде отказано изпълнението на съдебно решение, което противоречи на арбитражното. Като алтернативен или допълнителен начин за постигане на напредък на държавата-членка, в която е взето арбитражното решение, може да се даде изключителна компетентност да утвърди изпълнимостта на

¹⁴ Ако се избере този подход, установяването на уеднаквени критерии ще позволи да се определи мястото на арбитража. В общото изследване се препоръчва да се прави позоваване на споразумението между страните или на решението на арбитражния съд. Ако мястото не може да бъде определено на тази основа, се препоръчва делото да бъде отнесено до съдилищата на държавата-членка, които, при липса на споразумение за арбитраж, са компетентни по спора съгласно Регламента.

¹⁵ Това е особено важно например, ако арбитражното решение е отменено поради нарушаване на задължителното законодателство на Общността (напр. конкурентното право).

арбитражното решение и неговата процесуална справедливост, след което арбитражното решение ще може свободно да се движи в Общността. Предложено бе и друго решение, според което прилагането на член VII от Нюйоркската конвенция допълнително ще улесни признаването на арбитражните решения на равнище ЕС (въпрос, който може също да бъде решен с отделни общностни инструменти).

Въпрос 7:

Кое действие смятате, че е подходящо на общностно ниво:

- *повишаване на ефективността на арбитражните споразумения;*
- *постигане на добра координация между съдебните и арбитражни производства;*
- *повишаване на ефективността на арбитражните решения?*

8. Други въпроси

8.1. Приложно поле

Що се отнася до приложното поле, вследствие приемането на Регламент (ЕО) № 4/2009 относно задълженията за издръжка те следва да бъдат добавени към списъка на изключенията. По отношение на действието на член 71 относно отношенията между Регламента и конвенциите по конкретни въпроси бе предложено обхватът да бъде възможно най-малък.

8.2. Компетентност

С оглед на важността на местожителството като основен критерий за установяване на компетентността следва да се разгледа дали е възможно да бъде определено автономно понятие.

Освен това следва да се разгледа в каква степен би било целесъобразно да бъде създадена неизключителна компетентност, основана на местоположението на движимите активи, доколкото са засегнати вещните права (*in rem*), или притежаването на тези активи. По отношение на трудовите договори следва да се помисли в каква степен би било уместно да бъдат обединени действията в съответствие с член 6, параграф 1. Във връзка с изключителната компетентност следва да се прецени дали да бъде разрешен изборът на съд в споразумения за отдаване на офиси под наем. Относно отдаването под наем на ваканционни жилища уместно е да се въведе известна гъвкавост, за да бъдат избегнати спорове пред съдилища, които са отдалечени за всички страни. Следва също да се прецени дали е уместно да бъде разширен обхватът на изключителната компетентност в дружественото право (член 22, параграф 2), така че да включва въпроси, свързани с вътрешната организация и процеса на вземане на решения в едно дружество. По отношение на действието на член 65 следва да се прецени в каква степен могат да се предвидят уеднаквени правила относно производства, поискани от трети страни, като това евентуално да бъде ограничено до исковите срещу чуждестранни трети страни. Като алтернатива различията в националното процесуално право биха могли да бъдат запазени, но в такъв случай член 65 трябва да бъде преработен, така че да позволи на националните законодателства да достигнат до общоприето решение. Освен това задължението за сезирания по иск срещу трета страна

съд в производство по привличане на трети страни да удостовери допустимостта на известието за привличане може да намали несигурността относно действието на съдебното решение в чужбина.

По дела, свързани с морски въпроси, следва да се прецени в каква степен е уместно да бъдат обединени производствата с цел създаването на фонд за отговорност и производствата по установяването на индивидуална отговорност въз основа на Регламента. По отношение на обвързващата сила на споразуменията за избор на съд в товарителница спрямо нейния титуляр, който се явява трета страна, заинтересовани страни предложиха превозвачът, посочен в товарителницата, да бъде обвързан с тези споразумения и аналогично да има правото да се позове на тях срещу редовния титуляр, който се явява трета страна, освен ако товарителницата не е достатъчно ясна по отношение на избора на съд.

По отношение на потребителските кредити следва да се прецени дали е уместно да се хармонизира формулировката на член 15, параграф 1, букви а) и б) от Регламента с определението за потребителски кредит в Директива 2008/48/ЕО¹⁶.

По отношение на текущата работа на Комисията по колективните обезщетения¹⁷, следва да се прецени дали за тях са необходими специални правила за избор на съд.

8.3. Признаване и изпълнение

Що се отнася до признаването и изпълнението, следва да се помисли в каква степен ще е уместно да бъде разгледан въпросът за свободното движение на автентични съдебни актове.¹⁸ В семейното право Регламенти (ЕО) № 2201/2003 и (ЕО) № 4/2009 решаването на спор в автентичен акт автоматично се признава в другите държави-членки. Като се имат предвид специфичните правни последици на автентични съдебни актове, възниква въпросът в каква степен „признаването“ би било уместно във всички или някои граждански или търговски дела.

Освен това свободното движение на съдебни решения, с които се постановява изплащането на неустойки, би могло да бъде подобро, като се гарантира, че размера на неустойката е определен или от съда по произход, или от орган на държавата-членка, в която се изпълнява съдебното решение. Следва да се разгледа също в каква степен Регламентът трябва да разреши не само събиране на неустойки в полза на кредитор, но също и събирания, извършени от съд или данъчна служба.

На последно място достъпът до правораздаване на етап изпълнение може да бъде подобрен чрез въвеждането на хармонизиран стандартен формуляр на всички официални езици на Общността, който съдържа извлечение от съдебното решение¹⁹. С този формуляр се избягва нуждата от превод на цялото съдебно решение и се гарантира, че цялата важна информация (напр. за лихвите) е предоставена на

¹⁶ Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ L 133, 22.5.2008 г., стр. 66).

¹⁷ Вж. Зелена книга относно колективната защита на потребителите - COM(2008) 794, 27.11.2008 г. и Бяла книга относно исковете за обезщетение за вреди при нарушаване на антиitrustовите правила на Европейската общност - COM(2008) 165, 2.4.2008 г.

¹⁸ В своята резолюция от 18 декември 2008 г. Европейският парламент също се позова на европейски автентичен акт.

¹⁹ Вж. например Регламент (ЕО) № 4/2009.

правоприлагащите органи. Разходите по изпълнението могат да бъдат намалени, като се премахне задължението за определяне на съдебен адрес за връчване на документите по делото или за определяне на процесуален представител (*ad litem*)²⁰. С оглед на текущата хармонизация на законодателството на Общността, и особено с оглед на Регламент (ЕО) № 1393/2007 относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански и търговски дела²¹, понастоящем подобно изискване наистина изглежда ненужно.

Въпрос 8:

Мислите ли, че действието на Регламента би могло да бъде подобро по посочените по-горе начини?

²⁰ Процесуален представител (*ad litem*) е лице, назначено от съда, което представлява една от страните в хода на съдебното производство.

²¹ ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79.